

Asia: VN/20544/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hyvinvointialueiden tehtäviä koskeviksi valtakunnallisiksi tavoitteiksi vuosille 2025-2029

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sailab – MedTech Finland ry kiittää Valtiovarainministeriötä, Sosiaali- ja terveysministeriötä ja Sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua tässä vaiheessa hyvinvointialueiden tehtäviä koskevia valtakunnallisia tavoitteita vuosille 2025-2029.

Yleisiä huomioita

Luonnoksessa todetaan heti alkuun, että ”hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen strategista ohjausta. Strategisten tavoitteiden kautta valtioneuvosto nostaa esiin erilaisia hyvinvointialueiden toimintaan ja talouteen liittyviä tavoitteita ja valtakunnallisesti merkittäviä palvelujen uudistus- ja kehittämistarpeita.”

Sailab – MedTech Finland ry toteaa, että lausuttavana oleva luonnosversio hyvinvointialueiden tehtäviä koskevista valtakunnallisista tavoitteista pitää sisällään yleisellä tasolla myös terveysteknologian toimialaa tukevia mahdollisuuksia edistää alan parempaa hyödyntämistä. Tavoitteista, niiden sisällöistä ja niitä tukevista rakenteista löytyvät myös Sailab – MedTech Finland ry:n ja sen jäsenyritysten viestit.

Teknologia ja erityisesti terveysteknologian toimiala eli lääkinnälliset laitteet ja in vitro - diagnostiikkaa koskevat lääkinnälliset laitteet eivät kuitenkaan näy konkreettisesti lausuttavana olevien tavoitteiden asetannassa eikä mittaristoissa. Terveysteknologiaa laajemmin hyödynnettäessä kansallisesti sekä hyvinvointialuetasoisesti, voitaisiin edistää jokaista luonnoksessa kuvattua hyvinvointialueiden valtakunnallista tavoitetta, välittömästi taikka välillisesti. Terveysteknologian avulla edistämme sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista, sote-

henkilöstön riittävyyttä, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamista, sote-järjestelmän toiminnan taloudellista kestävyyttä sekä kustannusten kasvun hidastamista. Lisäksi terveysteknologian toimiala pystyy lisäämään perusterveyden ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä tukemaan kansallisten ja yhteistyöalueittaisen tiedonhallinnan ja digitalisaation tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista. Terveysteknologian toimiala ja erilaiset jo käytössä olevat ratkaisut sekä tulevat ratkaisut lisäävät merkittävästi tuottavuutta, jos mahdollisuus hyödynnetään täysimääräisesti.

Tärkeänä asiana on myös huomioida, että terveysteknologian hyödyntäminen kansallisesti yhteneväisellä tavalla edistää asiakkaiden yhdenvertaisuutta sote-palvelujen saatavuudessa, laadussa ja potilasturvallisuudessa koko maan tasolla.

Terveysteknologian ratkaisuja (myös tekoälyä laajasti hyödyntäviä) on tällä hetkellä laajasti käytössä, mutta terveydenhuollon tulevaisuuden kannalta myös niiden laajempi käyttö ja innovaatioiden käyttöönotto on keskeistä. Potentiaalia on merkittävä määrä vielä hyödyntämättä ja terveysteknologiayritykset ovat valmiita myös panostamaan rahallisesti TKI-toimintaan paljon nykyistä laajemmin.

Kansallista ja hyvinvointialuetasosta ohjausta tarvitaan lisää jo käytössä olevien tulevaisuuden terveysteknologian ratkaisujen yhtenäiseksi hyödyntämiseksi, ratkaisuilla säästetään merkittävästi kustannuksia ja mahdollistetaan parempi hoidon laatu ja potilasturvallisuus. Edellä esitetyn perusteella terveysteknologia olisi tärkeää näkyä hyvinvointialueiden valtakunnallisissa tavoitteissa ja mittareissa.

Yksityiskohtaisia huomioita ja ehdotuksia

Taulukko 1. Kohdat 2 ja 3 samoja.

Taulukko 1. Kohta 5. Olisiko mahdollista lisätä yhteistyössä kuntien kanssa, koska hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta sote-järjestämislaissa on määritelty hyvinvointialueille ja kunnille tässä jaettu vastuu. Tämä voisi lisätä yhteistyötä alueiden ja kuntien välillä.

Taulukko 1. Kohta 10. Yhteistyössä keskenään? Vai kenen kanssa?

Eikö toimintaa koskevien tavoitteiden 1-3 osalta tarkenneta tavoitteissa mitenkään vastaavasti kuin toimintaa koskevien tavoitteiden 4-7 osalta on tehty?

Kohta 3.1 viimeinen kappale. Mitä tarkoitetaan kohdassa mainituilla jo käytössä olevilla hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen toimilla ja eivätkö uudet, käyttöönotettavat keinot olisi myös tärkeitä edistää tavoitteen saavuttamiseksi?

Kohta 3.3. ensimmäinen varsinainen kappale, mitä tarkoittaa tämä: Tuottavuuden parantaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen toteutetaan siten, että valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia vastaava palvelutaso toteutuu? Mikä on tuo vastaava palvelutaso ja onko sen tason tavoittelu riittävää?

Kohta 3.3. toinen kpl. Mitä ovat kattavat vaikutusarviot ja miten niiden tuottamista mittaroidaan?

Julkisten hankintojen tulisi näkyä paremmin hyvinvointialueiden valtakunnallisissa tavoitteissa ja mittareissa. Julkisiin hankintoihin käytetään noin 35 mrd. euroa vuosittain ja niiden tehostaminen ja sote-palvelujen parantaminen julkisten hankintojen kautta säästäisi myös merkittävästi kustannuksia.

Kohta 4.2.1.

4. kappale:

Palvelutoimintaa tehostetaan uuden teknologian avulla. Teknologian käyttö, tekoäly mukaan lukien, tarjoaa mahdollisuuksia siirtyä paikkasidonnaisista palveluista digitaalisiin palveluihin, jotka ovat laaja-alaisemmin väestön saatavilla ja käytettävissä. Teknologia tarjoaa kasvavia mahdollisuuksia vähentää henkilötöiden tarvetta, suunnata palveluja ennaltaehkäisevästi ja kohdentaa palveluja paremmin tarpeita vastaavasti. Asiakaslähtöisessä kehittämisessä tulee huomioida riittävä asiakastuki digitaalisten palvelujen käyttämiseen.

Sailab – MedTech Finland ry esittää, että ensimmäistä lausetta täydennetään seuraavasti: Palvelutoimintaa tehostetaan uuden teknologian (mukaan lukien terveysteknologia) avulla.

Sailab – MedTech Finland ry esittää lisäksi lauseen Teknologia tarjoaa kasvavia mahdollisuuksia... jälkeen seuraavaa lisäystä:

Terveysteknologian osalta tulee huomioida innovatiivinen yhteiskehittäminen, innovatiivisten ja vaikuttavien terveysteknologioiden hankintojen osaaminen ja uusien innovaatioiden käyttöönoton kouluttaminen.

Kohtaan ”Hyvinvointialueiden ICT:n, tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittämistä toteutetaan yhteistyössä kansallisten, alueellisten ja yhteistyöalueen toimijoiden kanssa” tulisi lisätä

maininnalla myös yritykset. Yhteistyöllä ja vuoropuhelua lisäämällä voimme löytää uudentyyppisiä ratkaisuja hyvinvointialueiden tämänhetkisiin haasteisiin.

Lopuksi

Dokumentin sanamuotojen osalta toteamme, että vähemmän passiivimuodossa ja enemmän velvoittavassa muodossa oleva teksti olisi toivottavaa. Pelastustoimen teksteissä on enemmän verbimuotoa ”on turvattu”, ”on toteutettu”, joka viittaa siihen, että toimenpiteet edellytetään tehtäväksi tavoitteiden ajanjakson 2025-2029 välisenä aikana (vahvempi velvoittavuus kuin passiivimuodolla toteutetaan, turvataan).

Anna Anttinen

Toimitusjohtaja

Sailab – MedTech Finland ry.

Turunen Marjukka
Sailab - MedTech Finland ry